Gemeente
Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	:
Agendanummer	:
Datum collegebesluit	:
Onderwerp	: Positiebepaling wind

1. Beslispunt:

Wij stellen u voor:

1. Het bevoegd gezag ten aanzien van windprojecten in de gemeente over te nemen van Provinciale Staten.

2. Beoogd effect

Door het bevoegd gezag over te nemen van de provincie kunnen wij tot een uitwerking komen van de randvoorwaarden die voor ons van belang zijn.

3. Inleiding

In de loop van 2016 zijn er twee principeverzoeken ten aanzien van de realisatie van windparken bij onze gemeente ingediend. Het betreft een principeverzoek tot medewerking voor het starten van een planologische procedure ten behoeve van windpark Amer en in de polder van Raamsdonksveer door resp. innogy en Renewable Factory.

Structuurvisie 2030

In onze Structuurvisie 2030 is opgenomen dat we geen voorstander zijn van windturbines in verband met horizonvervuiling. Uw college heeft op 9 mei 2017 besloten om aan de raad voor te stellen het beleidsstandpunt ten aanzien van windenergie niet te wijzigen en de ontwikkeling van windenergie onder voorwaarden niet te ondersteunen, tenzij het de ontwikkeling van kleinschalige windturbines betreft. De raad heeft destijds besloten uw voorstel, vanwege de voorgestelde continuering van het huidige beleid, niet te behandelen. Door deze besluitvorming is geen medewerking verleend aan de principeverzoeken.

Naar aanleiding van onze weigering om medewerking te verlenen aan beide verzoeken hebben ontwikkelaars zich gewend tot de provincie met het verzoek gebruik te maken van haar bevoegdheden om een provinciaal inpassingsplan (provinciaal bestemmingsplan) op te stellen.

Raadsprogramma 2018 - 2022

Ook raadsprogramma 2018-2022 is dit standpunt niet gewijzigd. We zijn duidelijk over de impact van de energietransitie: onze leefomgeving gaat veranderen. Geertruidenberg heeft reeds een zware belasting op het gebied van de landelijke energievoorziening. Zowel de Amercentrale als diverse hoogspanningsverbindingen bevinden zich op gemeentegrond. Daarom zijn we tegen de plaatsing van grote windmolens en zetten in op andere vormen van energieopwekking. We willen echter wel de regie houden op de beschikbare ruimte.

Provincie bevoegd gezag

Ons standpunt omtrent windenergie en het niet agenderen van de principeverzoeken betekenen echter niet dat daarmee de komst van windenergie in onze gemeente ook daadwerkelijk is afgewend. Immers in de Elektriciteitswet zijn provinciale staten het bevoegd gezag voor windenergie projecten van tenminste 5 maar niet meer dan 100 MW.

Initiatiefnemers van de windparken hebben zich na onze afwijzing gewend tot de provincie, om als bevoegd gezag op te treden en de aanvragen in behandeling te nemen. Zoals het staande praktijk is, hebben de provinciale staten aangegeven deze bevoegdheid bij voorkeur over te dragen aan de gemeente. In het geval de gemeente deze bevoegdheid niet wenst over te nemen zijn de provinciale staten wettelijk gehouden om toepassing aan hun bevoegdheid te geven.

Gelet op ons beleidsstandpunt en de bij de provincie ingediende verzoeken heeft op diverse momenten (6 september 2017, 31 januari 2018, 21 juni 2018) bestuurlijk overleg met de provincie Noord-Brabant plaatsgevonden.

De provincie Noord Brabant heeft inmiddels al in de contacten die op ambtelijk/ bestuurlijk niveau hebben plaatsgevonden al aangegeven dat zij, nu het initiatief rondom de Amercentrale past binnen de criteria, gaan doorpakken en voornemens zijn een procedure voor het opstellen van een provinciaal inpassingsplan (PIP) op te starten. Zij geven ons een laatste mogelijkheid om onze rol hierin te pakken. Dat de provincie nu gaat doorpakken wordt nog eens bevestigd door de start van het uitvoeren van een verkenning van het energiepotentieel in de polder van Raamsdonksveer.

Wij staan niet voor de keuze óf de procedure voor windenergie al dan niet gaat lopen, maar voor de keuze of wij zélf bevoegd gezag willen zijn en dus zelf regie willen voeren over de te volgen ruimtelijke procedure, of dat wij die bevoegdheid aan de provincie willen laten.

4. Argumenten

4.1. *Als we de regie nu niet pakken is de provincie aan zet (rolverdeling)*

Vanwege de omvang van de beoogde windparken (meer dan 5 MW) zijn in dit geval Provinciale Staten (PS) op grond van de elektriciteitswet 1998 (in beginsel) bevoegd tot het vaststellen van een inpassingsplan (=provinciaal bestemmingsplan). Van deze bevoegdheid zullen zij ook gebruik moeten maken als de gemeente weigert hieraan medewerking te verlenen en voldaan wordt aan de drie wettelijke criteria: passend binnen provinciaal ruimtelijk beleid, de provincie heeft nog niet voldaan aan de prestatieafspraken voor 2020 (470,5 MW) en de plaatsing van windturbines is vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening en milieueisen aanvaardbaar.

Een gebrek aan lokaal draagvlak – i.c. geen instemming van de gemeente – biedt volgens de Afdeling Bestuursrechtspraak van de raad van State geen grondslag om het provinciale inpassingsplan niet vast te stellen. Enige grond waarop de provincie de vaststelling van een inpassingsplan mag weigeren, is strijdigheid met een goede ruimtelijke ordening. Bij een locatie, in de onderhavige situatie in ieder geval Windpark Amer, die vanuit ruimtelijke oogpunt geschikt is en die opgenomen is in een provinciale structuurvisie is het zeer onwaarschijnlijk dat enkel het ontbreken van draagvlak bij de betrokken gemeente kan leiden tot de conclusie dat vaststelling van een inpassing in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

De provincie Noord Brabant heeft inmiddels al in de contacten die op ambtelijk/ bestuurlijk niveau hebben plaatsgevonden aangegeven dat zij, nu het initiatief rondom de Amercentrale past binnen de criteria, gaan doorpakken en voornemens zijn een procedure voor het opstellen van een provinciaal inpassingsplan op te starten. Zij geven ons een laatste mogelijkheid om onze rol hierin te pakken. Naast het initiatief nabij de Amercentrale speelt ook het verzoek om in de polder van Raamsdonksveer windmolens te realiseren. De voorbereidende werkzaamheden rondom dit verzoek zijn niet zo vergevorderd als het plan rondom de Amercentrale, maar ook hiervoor geldt dat de provincie hier op doorpakt. Inmiddels hebben zij het initiatief genomen tot het uitvoeren van een verkenning van het energiepotentieel voor het gebied. Kortom: het is geen kwestie meer of er wel/ niet windturbines komen maar een kwestie ‘wij doen het zelf of de provincie doet het”.

Scenario's voor positiebepaling

	1. Gemeente heeft volledige regie	2. Provincie heeft volledige regie	3. Provincie in overleg met gemeente (samenwerking)
Bevoegd gezag	de gemeente is bevoegd gezag en stelt het bestemmingsplan vast en verleent de benodigde vergunningen	De provincie is bevoegd gezag en stelt het inpassingsplan vast en verleent de benodigde vergunningen	De provincie is bevoegd gezag en neemt alle besluiten
Middel	Bestemmingsplan, vergunningen	Provinciaal inpassingsplan, omgevingsvergunning of afwijkingsvergunning	
Rolverdeling	gemeente heeft volledig de regie over het verloop van de planologische procedures, de inhoud van het bestemmingsplan, de vergunningverlening en de opstelling van overeenkomsten	gemeente heeft geen rol	Er is sprake van samenwerken, maar gemeente staat niet aan het roer. Uiteindelijke beslissingsbevoegdheid bij de provincie
Randvoorwaarden	Gemeente formuleert voorwaarden participatie (proces, financiële en sociale)	Provincie formuleert voorwaarden participatie (proces, financiële en sociale)	Gemeente brengt geformuleerde voorwaarden participatie in (proces, financiële en sociale)
Risico's	+ sterke onderhandelings-positie ten aanzien van compensatie en participatieregelingen. (meeste profijt, minste last) + gemeente kan overeenkomsten sluiten met initiatiefnemer over de voorwaarden voor het realiseren van windenergie - arbeidsintensief, externe expertise noodzakelijk	- gemeente kan alleen op formele momenten reageren (inspraak en zienswijze). Gemeente kan echter geen beroep instellen. - gemeente heeft ook geen onderhandelings-positie en inspraak in de instelling / bestemmingen van een gebiedsfonds. - Besluitvorming door de provincie is minder gevoelig voor lokale bezwaren/ emoties.	+ gemeentelijke randvoorwaarden ten aanzien van compensatie en participatie kunnen worden ingebracht - Hoewel gemeente kan meekijken en adviseren op stukken heeft uiteindelijke het bevoegde gezag het laatste woord en kan (toch) anders besluiten (vergelijkbare situatie: dijkversterking Slikpolder)

Gelet op bovenstaande geschetste scenario's wordt scenario 1 voorgesteld. Scenario 2 wordt ten zeerste afgeraden vanwege het verliezen van grip op de behartigen van de belangen van onze eigen inwoners en het proces.

4.2. *Als gemeente zijn wij als geen ander in staat om op lokaal niveau tot een uitwerking te komen van de randvoorwaarden die voor ons van belang zijn.*
De noodzaak van de energietransitie staat voor veel mensen niet meer ter discussie. De manier waarop des te meer. De impact van duurzame energieopwekking op de ruimte zal groot zijn. Hierbij zal niet alleen (de beschikbaarheid van) ruimte bepalend zijn en de huidige kwaliteit van die ruimte, maar ook wat een duurzame energievoorziening voor bijdrage kan leveren aan de versterking en ontwikkeling van de sociale en economische kenmerken van een gebied.

Kan een duurzame energievoorziening OOK een bijdrage leveren aan de (be) leefbaarheid van onze gemeente?

In toenemende mate wordt door gemeenten een pakket aan sociale en economische randvoorwaarden opgesteld voor de ontwikkeling van onder meer grootschalige energieopwekking.

Deze uitgangspunten waarborgen dat sprake zal zijn van 'sociale' windenergie e.d. Dit betekent dat windenergie geen doel op zich is, maar een middel om te komen tot een zelfredzame en weerbare (lokale) samenleving.
Naast de 'klassieke' participatieregelingen waarin omwonende, ondernemers en andere geïnteresseerden meedoen aan een windproject via bijvoorbeeld een coöperatie of obligatieregelingen kan de opbrengst van een windpark ook met de omgeving worden gedeeld, zonder dat begunstigden financieel participeren. Dat kan bijvoorbeeld een korting zijn op groene stroom van het windpark, maar het kan ook gaan om een gebiedsfonds. Een 'gebiedsfonds' is de verzamelnaam voor alle regelingen waarin een deel van de opbrengst van een windpark wordt afgedragen aan de lokale omgeving. Hoe een gebiedsfonds wordt opgezet – juridische constructie, doelen waar de inkomsten aan besteed kunnen worden, besluitvorming daarover, etc. - is sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden. Het geld gebruiken om woningen te isoleren, is een duidelijk voorbeeld. Maar een gebiedsfonds kan bijvoorbeeld zijn gericht op het financieren van lokale projecten van algemeen nut, zoals het (mede) financieren van een ontmoetingsplek in Raamsdonksveer, huisvesting van verenigingen in Raamsdonk, etc.

In de verkenning rondom de toekomstperspectieven voor de Amercentrale e.o. is al een aantal maatregelen geschetst. Wind zou een vliegwiel kunnen zijn om andere ontwikkelingen in gang te zetten om de potenties in het gebied te benutten (beleefbaarheid, verbinding met centrum van Geertruidenberg, fiets- en wandelroutes, verbinding Drimmelen) zodat toegewerkt kan worden naar het beter vermarkten van Geertruidenberg als 'Vestingstad aan de Biesbosch'.

5. Kanttekeningen

5.1 Er is mogelijk weerstand tegen windturbines
Projecten van grootschalige opwek duurzame energie zullen ook weerstand opwekken bij omwonenden en stakeholders. Een goede omgevingsdialoog moet het draagvlak van een project verhogen

5.2 Plannen voor windpark kunnen een lokale gemeenschap splijten
We kennen allemaal de situatie in de Drentse Veenkoloniën waar de inwoners van diverse dorpen werden geconfronteerd met gevorderde plannen en niet/ nauwelijks meedeelde in de revenuen. Deze situatie(s) proberen we te voorkomen door voor de start randvoorwaarden vast te leggen voor alle betrokken partijen (o.a. initiatiefnemers, grondeigenaren, omwonenden, inwoners)

6. Vervolgproces
In dit voorstel wordt ingegaan op het standpunt ten aanzien van het bepalen van onze 'windrichting'. Eerstvolgende stap in het proces is het opstellen van een plan van aanpak om het proces te schetsen.

7. Consequenties

7.1 Financieel
Aan dit voorstel zijn nog geen financiële consequenties verbonden. Op het moment dat vervolgbesluiten genomen worden, zal daar wel sprake van zijn. Er wordt aangeraden externe expertise in te huren. Voorbereidingskosten kunnen worden gedekt uit het reguliere werkbudget.

8. Bijlage(n)

1. Artikel BNdeStem donderdag 19 november 2015 "Windmolen draait voor het hele dorp"